

Nevyrovnané legislativní regulace ohrožují férové konkurenční prostředí na trhu domácích spotřebičů

Praha 28. 8. 2024 – Sdružení výrobců spotřebičů APPLiA CZ upozorňuje na obtížnou situaci odvětví výroby domácích spotřebičů. Zatímco ceny některých jejich produktů klesly od roku 2004 na polovinu, výrobci čelí rostoucím nákladům souvisejícím s legislativními požadavky ze strany EU. Ta tlačí na inovace, včetně opravitelnosti zboží při současném dodržení povinností plnit environmentální cíle. Z důvodu tak zásadního poklesu cenové hladiny výrobků již však výrobcům nezbývá ekonomický prostor investovat do vývoje.

Analýza cen nejprodávanějších úzkých praček ukázala 49procentní pokles průměrné ceny za posledních 20 let. *„Tento pokles však vůbec neodráží realitu, které výrobci čelí,“* vysvětluje Radek Hacaperka, generální ředitel Sdružení evropských výrobců domácích spotřebičů APPLiA CZ. *„Zatímco ceny produktů jiných odvětví (potravinářství, petrochemický průmysl), či produktů, například automobily, výrazně vzrostly, a to až desetinásobně, výrobci domácích spotřebičů jsou nuceni prodávat za nízké ceny navzdory rostoucím nákladům,“* dodává.

Trh domácích spotřebičů se v posledních letech potýká také s agresivní cenovou politikou některých prodejců, která významně ovlivňuje celé odvětví. *„Čelíme fenoménu, kdy někteří prodejci, především z Polska, prostřednictvím on-line obchodů systematicky snižují ceny prodávaných elektrospotřebičů v ČR o 30 až 40 procent, díky slevám, které nemají z pohledu prodejců v ČR ekonomické opodstatnění, zkrátka jdou pod nákladové ceny tamních prodejců. Tito prodejci si nasmlouvají odběr velkého množství zboží, díky čemuž získají mnohem nižší nákupní ceny, a jakmile se jim po několika měsících nahromadí zásoby, drasticky sníží ceny přebývajících kusů. Takto cenově zdevastované výrobky pak prodávají pod jejich nákupní cenou, která však zdaleka nedosahuje nákupní ceny ostatních menších prodejců, do celé Evropy, včetně České republiky. Vzhledem k tomu, že mnoho prodejců používá automatické systémy (roboty) pro nastavování vlastních prodejních cen, které sledují prodejní ceny nabízené konkurencí, toto umělé snížení cen se rychle rozšíří po celém trhu. Prodejci pak vracejí výrobcům jejich zboží, vyhrožují zastavením prodeje značek, na kterých nemají žádný zisk, naopak hrozí, že budou mít ztráty,“* vysvětluje situaci Hacaperka.

Upozorňuje dále na závažné důsledky této praxe: *„Tlak na ceny navíc bere výrobcům možnost vytvářet ekonomický prostor potřebný pro inovace, které jsou nutné zejména s cílem plnit regulační požadavky EU. Přestat prodávat prostřednictvím prodejců, kteří prodávají za neodůvodnitelně nízké ceny výrobci nemohou, protože riskují obvinění z porušování hospodářské soutěže.“*

Nová environmentální legislativa EU výrazně zpřísňuje požadavky na domácí spotřebiče. Vyžaduje vývoj energeticky úspornějších modelů, používání recyklovatelných materiálů nebo výrazně tlačí na zvýšení opravitelnosti výrobků. Prodloužení záruční doby a povinnost zajistit dostupnost náhradních dílů až po dobu deseti let dále zvyšují náklady výrobců, které však v daném tržním prostředí nedokáží zohlednit v ceně výrobků.

Pokud je výrobek opraven během původní zákonné záruční doby, která je standardně 24 měsíců, záruční doba se prodlužuje o jeden rok od data provedení opravy, a to i opakovaně. Všechny tyto nároky významně zvyšují náklady na výzkum a vývoj, ale také výdaje na logistiku, skladování, nebo školení servisních techniků.

„Jen za poslední rok se v našem odvětví investovaly desítky milionů eur do vývoje nových technologií a materiálů. Tyto náklady se musí nějak pokrýt, aby bylo možné pokračovat v inovacích a plnit stále přísnější normy. Bohužel, současná situace na trhu a přístup některých regulačních orgánů to takřka znemožňuje,“ shrnuje Hacaperka.

APPLiA CZ důrazně vyzývá k přehodnocení přístupu Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), který udělil pokuty ve výši více jak 250 milionů korun v odvětví domácích spotřebičů. *„ÚOHS svými rozhodnutími de facto brání výrobcům v udržení přiměřených cen nezbytných pro investice do inovací a plnění environmentálních cílů,“* varuje Hacaperka. *„Odvětví domácích spotřebičů potřebuje rovnováhu mezi ochranou spotřebitele a umožněním výrobcům investovat do budoucnosti. Bez této rovnováhy riskujeme, že na trhu zůstane jen několik velkých hráčů, což v dlouhodobém horizontu povede k monopolizaci odvětví a tím vlastně k výrazně většímu ohrožení zájmů spotřebitelů,“* doplňuje. *„Pokud ÚOHS shledá porušení pravidel hospodářské soutěže ze strany některých výrobců a je povinen udělit pokutu, měl by být i povinen zohlednit situaci na tomto trhu a vyměřit výši pokuty přiměřenou dané situaci, která už je dlouhodobě neudržitelná, což lze jednoduchou analýzou vývoje cen na tomto trhu prokázat. Pokud z ČR odejdou ztrátoví výrobci, dojde ke koncentraci trhu, což v historii vždy vedlo k vyšším cenám, bez jakýchkoli objektivních důvodů. Takovou situaci samozřejmě nikdo nechce.“*

Podle Hacaperky navíc někteří online prodejci neplní všechny zákonné povinnosti, například neodvádějí tzv. recyklační příspěvky, což jim umožňuje nabízet ještě nižší ceny. To vytváří neférové konkurenční prostředí a ohrožuje schopnost zodpovědných výrobců a prodejců udržet se na trhu. Toto se děje především na internetových tržních platformách, tzv. Market Places. Zde stát vůbec neplní svou kontrolní a regulační úlohu, protože plnění povinností všech účastníků těchto platforem vůbec nekontroluje. Tím dává prostor působení prodejců z jiných zemí, kteří nejsou povinni plnit legitimní požadavky ČR a agresivní a ekonomicky neodůvodněnou cenovou politikou vytlačují z trhu subjekty, které své povinnosti plní. Zde by bylo na místě, aby stát zvážil svou personální politiku a posílil kontrolní orgány tam, kde to spotřebitelům pomůže, na straně represe je jich viditelně dost.